

Bilancia roka 2018 - 3. časť

Predseda oslovených zväzov sme sa pýtali na tri otázky, ktoré charakterizujú vlaňajší rok a výzvy pre rok 2019.

1. Čo pozitívne priniesol rok 2018?
2. Čo negatívne priniesol rok 2018?
3. Aké sú hlavné výzvy pre rok 2019?

Alexander Pastorek, predseda, Slovenský zväz prvovýrobcov mlieka:

1. Rok 2018 priniesol do sektoru výroby mlieka pre chovateľov-producentov miernu stabilizáciu, čo sa odrazilo hlavne v oblasti vývoja cien surového kravského mlieka, ktoré oscilovalo počas roka okolo ceny 31 centov/liter mlieka v tolerancii +-7%.
2. Nákupné ceny stále nepokrývajú náklady prvovýrobcov mlieka. A tento fakt sa zrejme podpíše na pokračujúcom znižovaní stavov dojníc na Slovensku.
3. Je nevyhnutné zaviesť systémové opatrenia do každodenného života, ktoré zabrzdia ďalšie znižovanie stavov dojníc. Verím, že k tomu pomôže schválená štátna pomoc v podobe zelenej nafty.

Oliver Šiatkovský, predseda, Zväz zeleninárov a zemiakarov Slovenska:

1. Pozitívne vnímam spájanie sa myšlienok vo Zväze zeleninárov a zemiakarov, blízku spoluprácu s ovocinármi a zelenú naftu pre špeciálnu rastlinnú a živočíšnu výrobu, ktorá snáď vráti stabilitu do odvetvia. Nižšie úrody priniesli lepšie odbytové ceny.
2. Neteší nás, že sa naďalej znižuje počet pestovateľov zeleniny na Slovensku. Lokálni pestovatelia sú takmer zlikvidovaní pre nedostatočný odbyt a speňaženie ich produkcie. Konkurencia producentov zeleniny z okolitých krajín je silná.

3. Bude veľmi dôležité, aby sa zvýšila intenzifikácia, aby sa zlepšilo využívanie závlah, čo pomôže celému sektoru zeleninárstva, špeciálnej rastlinnej výroby. Podpora produkcie zeleniny a ovocia zo strany štátu prostredníctvom štátnej pomoci musí byť natolko motivačná, aby nám pestovateľov pribúdalo.

Jozef Rebro, predseda, Slovenský zväz olejnárov:

1. Rok 2018 charakterizoval výrazný vplyv počasia na poľnohospodársku produkciu. V EÚ sme zaznamenali po piatich rokoch rastu pokles úrod obilia a olejnin. SR napriek suchu a dlhej zime dosiahla v olejninách výborné výsledky. Celá produkcia olejnin (repka, slnečnica, sója) bola 790 000 ton, čo je najlepší výsledok za posledných 5 rokov, i keď oseedné plochy boli nižšie ako v roku 2017/2018. Najvyšší podiel na produkcii olejnin mala repka s oseednou plochou 154 000 ha a s treťou najvyššou úrodou za posledných 5 rokov. Výborné výsledky boli dosiahnuté i v pestovaní sóje, kde sme zaznamenali rekordnú úrodu 116 tis. ton. Pokles plôch slnečnice o takmer 21% spôsobil pokles úrody len o 10,3%, keďže bola dosiahnutá druhá najvyššia úroda za posledných päť rokov. Z pohľadu celkovej produkcie olejnin možno sa pozerať na rok 2018 ako na úspešný rok.

2. Napriek tomu, že v EÚ sa urodilo menej olejnin ako v roku 2017, obzvlášť repky, nespôsobilo to predpokladaný nárast cien. Ceny olejnin boli najvyššie pred úrodou v jarných mesiacoch, keď sa hľadali alternatívy. Rast cien v tomto období bol spôsobený nielen obavou z úrod, ale tiež z dôvodu colnej vojny USA vs. Čína, ktorá má negatívny dopad na ceny olejnin. Cena repky po zaujímavom raste na burze EURONEX na úroveň 380 eur/t zaznamenala v posledných týždňoch mierny pokles. Ceny slnečnice a sóje boli sklamaním. Počas úrody postupne klesali až na úroveň, pri ktorej sa začal strácať ekonomický zmysel ich pestovania. Príčinou poklesu cien bola regionálna a svetová nadprodukcia, ktorej dôsledkom bola i vysoká ponuka lacného oleja. Ukázalo sa, že pokiaľ spracovateľský priemysel SR bude schopný spracovať maximálne 32% produkcie a odbyt bude závislý od exportu, sektor olejnin bude zraniteľný a vystavený vysokej cenovej turbulencii, čo považujem za výrazne negatívny faktor v roku 2018.

3. Trh s olejnami bude i v roku 2019 vystavený mnohým neznámym faktorom s ťažko kalkulatelným vplyvom. Predpokladá sa vysoká úroda sóje v severnej i južnej Amerike, vysoké zásoby palmového oleja a opäť nižšia produkcia olejnín v EÚ. K tomuto prístupia politické vplyvy, možno ďalšia colná vojna, vývoj ceny ropy, menového páru EUR/USD a politika centrálnych bánk EÚ a USA.

Pestovanie olejnín je pre osevný postup aktuálne nezastupiteľné. Udržať ho znamená posilniť slovenský spracovateľský priemysel olejnín so zameraním na potravinárske využitie. Tlak na rozšírenie alternatívnych pohonov motorových vozidiel a zníženie produkcie CO₂ bude narastať, čo môže spôsobiť v neďalekej budúcnosti pokles spotreby metylesteru a následne pokles plôch repky. Ak si k tomu zoberieme zhovievavý prístup EÚ k dovozom metylesteru sojového oleja z Argentíny a zákaz morenia osiva repky látkami na báze neonicotínoidov, slovenský poľnohospodár stojí pred závažnými výzvami.

Výzvou v roku 2019 by malo byť naštartovanie diverzifikácie poľnohospodárskej produkcie a orientácia na citlivé perspektívne plodiny s vyššou pridanou hodnotou všeobecne a v sektore pestovania olejnín zvlášť.

Ladislav Moravčík, predseda Zväzu pestovateľov a spracovateľov kukurice:

1. Pozitívne hodnotím schválenie možnosti získania investičných dotácií na závlahy. Výroba zrnovej kukurice prevýšila vlni 8 ton/ha z výmery 178 639 ha. Odhad úrody bol 6,96 t/ha. Aktívna bola práca Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory a ďalších odborníkov pri obhajovaní neprijateľného stropovania. Zarezovalo aj obnovenie členstva SPPK v organizácii COPA-COGECA.

2. Za negatívne považujeme neprimerane nízku štátnu pomoc pre živočíšnu a rastlinnú výrobu, nezaradenie pestovania osivovej kukurici medzi špeciálne plodiny. Situáciu nám komplikovala aj zložitá evidencia pri zamestnávaní brigádnikov v špeciálnej rastlinnej výrobe a pri výrobe osivovej

kukurice.

3. V novom roku potrebujeme vypracovať projekt rozširovania závlah na Slovensku. Dôležité bude aj zvýšenie finančnej podpory zo strany štátu pre výrobné a investičné potreby poľnohospodárstva či zjednodušenie evidencie pri zamestnávaní brigádnikov. Rovnako budeme presadzovať, aby sa osivová kukurica zaradila medzi špeciálne plodiny.